

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 6

Рівне – 2020

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв РДГУ;
Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki.

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Малафійк І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;

Дем'янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Потапчук Т.М. – доктор педагогічних наук, професор, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету.

Цюлопа С.Д. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Крижановська Т.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Прокопович Т.Ю. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Радковська Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Сверлюк Л.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Филипчук М.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 1 від 30.01.2020 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2020. – Вип. 6. – 272 с.

ISBN 978-966-416-720-5

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Гарлайчук О.В.</i> Дидактична гра як засіб виконавсько-технічного розвитку скрипалів-початківців.....	5
<i>Мазур Д.В.</i> Стан розвитку професійної рефлексії майбутніх керівників інструментальних колективів.....	11
<i>Пастушенко Л.А., Пастушенко А.С.</i> Основні тенденції формування гуманістичних цінностей сучасного вищого навчального закладу.....	16
<i>Прокопюк Л.В., Овсіюк Н.М.</i> Специфічні особливості студійної роботи вокалістів.....	21
<i>Сверлюк Я.В., Сверлюк Л.І.</i> Технологічні основи колективного виконавства.....	29
<i>Топоровський Н.Ю.</i> Специфіка фаху диригента-хормейстера.....	38
<i>Ужинський М.Ю., Прокопюк Л.В.</i> Роль сучасних звукових технологій у концертній роботі вокалістів.....	42
<i>Устенко К.О., Гарбуз Т.В.</i> Формування творчої активності у студентів в процесі диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики.....	49
<i>Филипчук М.С.</i> Виконавські прийоми та техніки гри на бас-гітарі: теоретико-методичний аспект.....	57

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Брикайло Н.В.</i> Бандурне мистецтво на теренах України: генеза та шляхи розвитку.....	66
<i>Бульботка А.А.</i> Українська сучасна духовна хорова музика: аспекти побутування.....	73
<i>Валентюк Т.А.</i> Життєдіяльність Камерного хору "Воскресіння" м. Рівне: заснування та ключові етапи розвитку.....	79
<i>Даюк Ж.Ю., Проказюк Р.І.</i> Вплив європейської культури на зародження піаністичного мистецтва України.....	89
<i>Даюк Ж.Ю., Шишка Я.М.</i> Культурно-історичні аспекти виникнення та розвитку струнно-смичкових інструментів.....	94
<i>Дем'янюк О.О.</i> Штрихи до педагогічного портрету Людвіга Котлара.....	100
<i>Димченко С.С.</i> Педагогічна і диригентська спадщина Елеонори Скрипчинської в історичному часі української музичної культури (до 120-річчя від дня народження).....	105
<i>Закопець Л.М.</i> Методологічні аспекти роботи над звуком на початковому етапі навчання гри на гобої.....	114
<i>Заходякін О.В., Лістратова Т.М.</i> Передумови становлення та розвитку естрадно-джазового виконавства в Україні.....	122
<i>Корнієва А.Г., Фарина Н.П.</i> Ім'я Соломії Крушельницької в контексті національного бренду.....	126
<i>Марцинковський С.Л.</i> Секрети педагогічної майстерності Станіслава Димченка.....	132

<i>Нестерчук О.В.</i> Концерт фа-мажор для фортепіано з оркестром Джорджа Гершвіна: художньо-виконавський аспект.....	143
<i>Остапчук М.М., Никон О.К.</i> До питання становлення та розвитку українського фортепіанного мистецтва.....	149
<i>Прит К.О.</i> Теоретичний аналіз школи bel canto.....	155
<i>Прищепи Т.Б.</i> Творчий портрет музиканта-мультиінструменталіста Богдана Прищепи	161
<i>Рокищук І.І., Белік В.М.</i> Мікшерний пульт як складова частина концертно-турової звукорежисури	165
<i>Столярчук Б.Й.</i> Уляна Кот – майстриня, берегиня традиційної української культури	172
<i>Трофімчук К.А.</i> Культурно-музичне середовище Америки ХХ століття: стилістичні ознаки та особливості розвитку	176
<i>Харитон І.М.</i> Авторство давньоукраїнської церковної монодії.....	184
<i>Хоменюк Т.С.</i> Феномен творчості Майкла Джексона: вокально-виконавський аспект	190
<i>Якимчук С.Н., Піддубник В.Г.</i> Генеза хорової культури Галичини у світлі духовних традицій другої половини ХІХ – початку ХХ ст.	195
<i>Яковець О.М.</i> Особливості фактури у бандурній музиці Г.Хоткевича	202

РОЗДІЛ ІІІ.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Буцяк В.І., Смаль-Стоцька І.М.</i> Європейський досвід впровадження інклюзивної освіти	210
<i>Гедьфалві Т.І.</i> Розвиток музичного слуху молодших школярів засобами карпатського фольклору	216
<i>Кобилянська К.О.</i> Організація самостійної роботи учнів у процесі фортепіанної підготовки.....	222
<i>Кривчук І.П.</i> Нетрадиційний урок як середовище розвитку музичного інтересу молодших школярів	228
<i>Палаженко О.П., Єгоров А.С.</i> Зміст музично-просвітницької діяльності студентів-магістрантів у мистецьких закладах вищої освіти	235
<i>Солдатенко А.Л., Радковська Л.М.</i> Розвиток вокально-хорових навичок учнів-підлітків	241
<i>Томчук О.В., Крижановська Т.І.</i> Розвиток стильової грамотності учнів 8-11 класів на уроках інтегрованого курсу "Мистецтво".....	247
<i>Цаун Р.В.</i> Методика роботи з дитячим фольклорним ансамблем.....	254
<i>Шихова Г.І.</i> Педагогічні особливості застосування інтерактивних технологій на уроках музичного мистецтва	260
Про авторів	268

ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ МУЗИКАНТА-МУЛЬТИІНСТРУМЕНТАЛІСТА БОГДАНА ПРИЩЕПИ

Анотація. У даній статті пропонується ознайомитись з видатним музикантом, громадським діячем, Прищепою Богданом Миколайовичем.

Ключові слова: фольклорний ансамбль, народний виконавець, музикант-мультиінструменталіст, співак.

Анотация. В данной статье предлагается ознакомиться с выдающимся музыкантом, общественным деятелем, Прищепой Богданом Николаевичем.

Ключевые слова: фольклорный ансамбль, народный исполнитель, музыкант-мультиинструменталист, певец.

Abstract. In this article it is suggested to get acquainted with the prominent musician, public figure, Prishchepa Bogdan.

Keywords: folk ensemble, folk performer, multi-instrumentalist, singer.

Постановка проблеми. Проблема якісного музикування в професійних та аматорських колективах в сучасних умовах суспільного життя.

Метою даної статті – висвітлити вплив народної музичної творчості на становлення професійного музиканта.

Аналіз досліджень. У вивченні даного питання основну масу інформації взято з уст інформанта, проте, питанням Богдана Прищепи займались й такі дослідники, як професор Богдан Йосипович Столярчук у своїй праці "Рівненському музичному училищу Рівненського державного гуманітарного університету 60 років", доцент кафедри музичного фольклору Роман Іванович Дзвінка в своїй праці "Сопілкарі Рівненщини", Анатолій Дацков у своїй праці "Творчих щедрот оберіг" та у періодичному виданні "Ракурс рівне", кореспондент періодичного видання "Діловий тижневик Рівненщини "ОГО"" Дмитро Дацков.

Виклад основного матеріалу. Прищепя Богдан Миколайович, народився 18 січня 1954р. в с. Головниця Корецького р-ну Рівненської обл. [1, с.63] в сім'ї колгоспників. Тато, Микола Гнатович, працював водієм, а мама, Оксана Остапівна, – в ланці. Мама мала дуже гарний голос, співала в церковному хорі і знала дуже багато народних пісень. З малих років Богдан любив слухати мамин спів і співати разом з нею. Це було і під час відпочинку, і під час роботи в полі, де приходилось допомагати мамі, і під час застілля. Тато бачив його вподобання і всіляко сприяв у розвитку його музичних здібностей: спочатку, коли вони жили на хуторі Підліски, тато придбав радіо на великих батареях, бо електрики не було, потім, коли сім'я перебралась в новозбудовану хату, тато купив патефон, згодом програвач і багато платівок із записами естрадної, академічної, народної музики,

популярних пісень, які слухав маленький Богдан з великим захопленням. В школі був активним учасником художньої самодіяльності — співав у хорі, ансамблях, як соліст, виступав на районних оглядах, за що постійно отримував грамоти й "цінні" подарунки. Вчитель географії, Тихон Данилович, супроводжував грою на баяні шкільні концерти і це стимулювало вступ Богдана до музичної школи в м. Корець.

Храбан Марія Павлівна була першою вчителькою по класу баяна. Вона терпляче зносила вихваляння про щораз нову народну пісню, яку Богдан підібрав по слуху, та все ж домагалась старанного вивчення класичного репертуару. Особливо Богдану подобались уроки сольфеджіо, які проводив Йосип Степанович Кондіровський, де він міг навчитись співати по нотах, писати музичні диктанти, записувати нотами знайомі мелодії, гармонізувати їх. До школи було 5км. і Богдану доводилось їздити велосипедом, ходити пішки, взимку на лижах.

По закінченні середньої школи, закінчив 4кл. музичної школи і вирішив поступати в музичне училище Рівного. На відділ хорового диригування, де йому дуже хотілось навчатись, його не взяли, мотивуючи тим, що не закінчилась (завершилась) мутація голосу, натомість запропонували навчання на флейті, на що він погодився з умовою переведення на хоровий відділ. Згодом, коли перші мелодії були зіграні з фортепіанним супроводом, Богдан погодився далі вчитися гри на флейті. Першим викладачем була Шевченко Світлана Євгенівна, за фахом гобоїстка, першим концертмейстером – Оболянська Ірина Євгенівна. Завдяки ним Богдану було комфортно почувати себе в ролі виконавця на сцені. На третьому й четвертому курсі його викладачем був Федун Микола Михайлович, за фахом фаготист. Він навчив його грати емоційно та експресивно, надав хороших основ музикування. Незважаючи на добру технічну підготовку у Богдана були проблеми з аплікатурою, яку він безконтрольно освоював сам, фактично підбираючи третю октаву, а проконсультуватись не було з ким. Згодом переучування аплікатури загальмувало навчання на перших двох курсах консерваторії, хоч на кінцевому рівні це не позначилось. Починаючи з третього курсу навчання в училищі Богдан грав у оркестрі місцевого драматичного театру, що дало неабиякі практичні навички та й матеріальну підтримку.

В 1974р. по закінченні училища, Богдан поступив на навчання до Львівської державної консерваторії ім. М.В.Лисенка. Викладач – Смирнов Юрій Іванович, був дуже досвідченим і вимогливим. Незважаючи на те, що він не мав високих регалій, його всі любили й поважали за його професійність і доброзичливе ставлення до студентів. До речі, його онук, Смирнов Денис, сьогодні — один з кращих флейтистів України. Дуже приємні спогади у Богдана залишили репетиції та виступи з симфонічним оркестром під керівництвом українського композитора та диригента, засновника української диригентської школи Колесси М.Ф, та видатного

диригента Лацанича І.В. Він вчився поряд з прекрасними музикантами, які згодом стали видатними виконавцями. Роки навчання в консерваторії були кращими для вдосконалення виконавської майстерності як в музичному, так і в технічному плані, що знайшло відображення в дипломній кваліфікації – викладач, соліст оркестру та концертний виконавець.

До викладацької роботи Богдан Миколайович приступив ще навчаючись на 5 курсі консерваторії, а через рік, за цільовим направленням почав працювати викладачем відділу духових та ударних інструментів Рівненського музичного училища [4, с. 134-138]. В результаті кропіткої роботи клас флейти в Рівненській області дуже розвинувся. Це є результатом цілого ряду концертів у музичних школах, семінарських занять, методичної роботи, поповнення репертуару, оновлення інструментів, шефської діяльності, консультацій, відкритих уроків тощо. За час роботи в училищі він працював на посаді викладача, класного керівника, завідуючого відділом, 8 років заступником директора з навчальної роботи, досяг рівня викладача вищої категорії, старшого викладача. Серед кращих випускників класу — Володимир Вакулін, заслужений працівник культури, Тетяна Фіщук, викладач ДМШ№1 м. Рівне, Андрій Пизов, директор ДМШ м. Донецьк, Андрій Колесник, соліст естрадного оркестру ДСНС, Георгій Лошаков, викладач Львівської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернат імені Соломії Крушельницької, Лукашик Роман, викладач Рівненського музичного училища РДГУ та багато інших.

Водночас з великим задоволенням Богдан Миколайович працював з кращими музикантами Рівного музикантом оркестру "Наспів" під керівництвом видатного музиканта й композитора Бориса Забути [5]. В цьому колективі крім флейти опанував гру на сопілці й окарині, що збагатило його виконавський репертуар. Інструментальні твори, акомпонементи вокалістам, танцювальним колективам "Полісянка" й "Полісяночка" [2 с. 191] звучали на різних сценах України та на міжнародних фольклорних фестивалях у Болгарії, Югославії, Португалії, Німеччині, Італії, Іспанії, Канаді, звідки оркестр повертався лауреатом.

В училищі Богдан Миколайович завжди приймав участь у різноманітних концертах з духовим, симфонічним, народним, камерним оркестрами, оркестром народної музики "Древляни", в ансамблях та як соліст. Яскравими можна назвати виступи: творчий вечір А.Я.Штогаренка (Дивертисмент), керівник симфонічного оркестру – Депо Б.В; Сюїта Сі-мінор Й.С.Баха, керівник камерного оркестру – Віктор Зімін; творчі зустрічі з російськими композиторами, американським диригентом; виступи в "Українському домі та посольстві України в Берліні з тріо "Будьмо!" (Богдан — баян, його син, Тарас, – гітара, та невістка, Алла, – скрипка) [4 с.137]; концерти на міжнародній виставці "Зелений тиждень" в Берліні з Володимиром Шварцпелем; виступи тріо дерев'яних духових інструментів: Прищепа Богдан Миколайович – флейта, Йосак Володимир Олексійович –

гобой, Люлін Василь Іванович – фагот; вокальне тріо "Кант" з участю Сергія Кульчинського та Леоніда Лагутіна; дует з Тетяною Бенедюк (бандура), виступ квінтету дерев'яних духових інструментів в філармонії; дует "Ласкаво просимо" – ряд концертів у Псковській філармонії з Людмилою Гуровою; звіти Рівненщини в Києві та багато-багато ін.

"Рівненський викладач музики Богдан Прищепа написав музику на честь Папи Римського. Презентація твору, ймовірно, припаде на візит понтифіка в Україну" [3] – так зустрічала редакція періодичного видання "Діловий тижневик Рівненщини "ОГО"" митця після концертного турне містами Польщі, де Богдан Прищепа виступав в дуеті з віртуозним скрипалем Анатолієм Сайчишиним, саме під час того відбулося знайомство з польським поетом А.Сідлецьким, яке і поклато початок роботи над твором для понтифіка.

Крім того, Богдан Миколайович багаторазово відвідував звітні концерти ДМШ Рівного та області, читав лекції на курсах підвищення кваліфікації викладачів ДМШ, був головою журі на обласних оглядах ДМШ, членом журі на конкурсах виконавців на духових інструментах ім.В.Старченка. З великою відповідальністю завжди ставився до стажування в ІПК м.Київ по вдосконаленню навчального процесу в музичних училищах України та до підвищення кваліфікації. Наприклад, звіт про стажування в Ленінградському музичному училищі ім.Римського-Корсакова він написав на 14 аркушах А4, його окремі пропозиції були враховані при складанні нових навчальних планів при ІПК в Києві.

Крім всього серйозного було й дозволля. Дуже цікаво проходили підготовлені ним і товаришами розважальні вечори, присвячені різним датам. Саме тоді розкривалися найпотаємніші куточки людської душі, яка завжди прагне відкритості, чесності, доброти, розкріпачення й гарного самопочуття.

Життя Богдана Миколайовича припало на епоху великих перемін, які нав'язали багато скрутних моментів, тому часто йому доводилось займатись різною роботою. Його сім'я була порівняно велика і він змушений був підробляти на весіллях, днях народження, корпоративах, працював музикантом в різних ресторанах – грав на баяні, саксофоні, флейті, клавішних синтезаторах, співав. В репертуарі досі тисячі різноманітних пісень — народних і сучасних, сумних і веселих, ліричних і жартівливих. І завжди його завданням було проникливо заглянути в самі потаємні куточки душі слухача, аби доставити йому душевну насолоду, яка не може зрівнятися ні з якими матеріальними благами. З душевною теплотою і щирою вдячністю згадує Богдан Миколайович своїх друзів, з якими на високому професійному рівні виконували класичні, народні та естрадні твори для різноманітної публіки. Це Василь Денисюк, Микола Древецький, Євген Левенець, Юрій Ципак, Анатолій Сайчишин, Валерій та Олександр Стельмашуки, Віктор Вознюк, його сини Віктор і Тарас та багато-багато інших.

Нині Богдан Миколайович знаходиться на заслуженому відпочинку, та все одно час від часу приймає участь як музикант в різних святкових міроприємствах, то з окарينوю, то з баяном, то з флейтою, або заспіває.

Висновки. Дивлячись на життєвий та творчий шлях Прищепи Богдана Миколайовича, ми прослідковуємо єдину лінію музичного виховання від маленького хлопчика, який познайомився з музикою слухаючи пісні своєї мами та платівки до професійного музиканта, викладача, наставника, за плечима якого є безліч концертних виступів, організованих творчих вечорів, багато достойних вихованців, імена яких лунали з багатьох сцен світу. З усього сказаного можна зробити висновок, що українська народна пісня як і народна музика є джерелом натхнення, яке дає поштовх професійному навчанню та плідній праці, що сприяє популяризації музичного мистецтва в різних його проявах як в Україні так і далеко за її межами.

Література:

1. Дзвінка Р.І. Сопілкарство Рівненщини: Енциклопедичний довідник / [автор-упорядник Р.І. Дзвінка]. Рівне : Овід, 2019. – 124 с.
2. Дацков А. Творчих щедрот оберіг. – Рівне: Волинські береги, 2007. – 220с.: іл.
3. Стаховський Д. Гімн для Папи / Дмитро Стаховський. // Діловий тижневик Рівненщини "ОГО". – 2001. – №2. – С. 28.
4. Столярчук Б. Й. Рівненському музичному училищу Рівненського державного гуманітарного університету 60 років / Богдан Йосипович Столярчук. – Рівне, 2016. – 848 с. – (Олег Зень).
5. Дацков А. "Аве Марія" на баяні Бориса Забути звучить дивовижно / Анатолій Дацков. // Ракурс Рівне. – 2004. – №8. – С. 16.

УДК 781.22:78.071.2

**Рокищук І.І.,
Бєлік В.М.**

МІКШЕРНИЙ ПУЛЬТ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА КОНЦЕРТНО-ТУРОВОЇ ЗВУКОРЕЖИСУРИ

Анотація. У статті аналізується застосування микшерних пультів під час гастрольної діяльності мистецьких колективів чи окремих артистів, характеризуються як аналогові, так і цифрові консолі, на основі власної звукорежисерської практики магістранта й педагогічного досвіду викладача.

Ключові слова: микшерний пульт, звукотехніка, цифрова консоль, звукорежисура.

Аннотация. В статье анализируется применение микшерных пультов во время гастрольной деятельности творческих коллективов или отдельных артистов,

Наукове видання

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 6

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 02.04.2020 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 15,81. Наклад 100 пр. Зам. 28.
Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».